

2th Leisure Congress 2022

18-19 May

دومین همایش ملی و اولین همایش بین‌المللی نیمه مجازی اوقات فراغت

باشگاه
محرومیت زدایی
با توسعه ورزش تفریحی بکس تنگنک سالم

جنبه‌های حقوقی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی

رامتین بهشتی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد

Ramtin.beheshti8732@gmail.com

جواد غلامیان*

استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد

j.gholamian@um.ac.ir

محسن اسماعیلی

استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی

m_smaeili۲۰۰۶@yahoo.com

چکیده

فراهم کردن محیطی ایمن برای انجام فعالیت‌های ورزشی امری اساسی و مهم می‌باشد. هم‌چنین امنیت اماکن ورزشی و برقراری نظم و انضباط در استادیوم‌ها هنگام برگزاری مسابقات، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مدیران ورزشی در شرایط کنونی است. در این پژوهش جنبه‌های حقوقی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی به کمک مرور ادبیات مطالعات مختلف، با استفاده از روش‌های دلفی فازی و تحلیل سلسله مراتبی فازی به تحلیل و بررسی پرداخته شد. جامعه آماری این پژوهش را ۱۰ نفر از مدیران بخش‌های مختلف مجموعه ورزشی الغدیر مشهد تشکیل دادند که به دلیل امکان دسترسی به تمام مدیران بخش‌های مختلف این مجموعه ورزشی روش نمونه‌گیری به صورت تمام شمار صورت گرفت. نتایج روش دلفی فازی نشان داد شاخص‌های فقدان منابع علمی کافی در زمینه حقوق ورزشی، پراکندگی و ابهام در قوانین و عدم وجود قوانین و مقررات جامع و شفاف و عدم وجود برنامه‌های بلندمدت برای توسعه و نهادینه‌سازی حقوق ورزشی باید حذف شوند. نتایج تحلیل سلسله مراتبی فازی برای شاخص‌های ایمنی در اماکن ورزشی، شاخص وجود دستورالعمل استفاده از امکانات ورزشی به طور صحیح را مهم‌ترین و شاخص وجود منابع انسانی متخصص و ماهر در به کارگیری امکانات ورزشی را به عنوان کم‌اهمیت‌ترین شاخص‌ها و برای شاخص‌های امنیت در اماکن ورزشی، شاخص عدم انطباق کافی مقررات داخلی ورزش با قوانین و مقررات بین‌المللی را مهم‌ترین و شاخص عدم شفافیت مالی در ورزش و شیوع فساد و دلالتی را به عنوان کم‌اهمیت‌ترین شاخص‌ها معرفی کرد.

کلیدواژه‌ها : ایمنی، امنیت، اماکن ورزشی، جنبه‌های حقوقی

2th Leisure Congress 2022

18-19 May

دومین همایش ملی و اولین همایش بین‌المللی نیمه مجازی اوقات فراغت

باشگاه
محمودمت زردابی
باشگاه ورزش ترمیتی سبک تنگ سالم

۱- مقدمه

مکان‌های ورزشی بستر اجرای فعالیت‌های ورزشی هستند و کیفیت آن‌ها روی آموزش و اجرای تمرینات و برگزاری مسابقات و رقابت‌های ورزشی تاثیر مستقیم دارد (سلمانی، ۱۳۹۸). بی‌اطلاعی از عوامل خطر ساز در فضاهای ورزشی، هیچگاه مدیران و برگزار کنندگان برنامه‌های ورزشی را از مسئولیت سنگینی که بر عهده آن‌هاست تبرئه نخواهد کرد. ایمنی حاضران، مشتریان، تماشاچیان و شرکت کنندگان همواره باید از نگرانی‌های اولیه و اصلی مدیران تأسیسات ورزشی باشد؛ زیرا اگر ایمنی تأسیسات تأمین نشود، ممکن است این افراد آسیب ببینند (کتبی و همکاران، ۱۳۹۰) بنابراین باید گفت فراهم کردن محیطی ایمن برای انجام فعالیت‌های ورزشی امری اساسی و مهم می‌باشد. برای فراهم کردن یک محیط ایمن، رعایت اصول ایمنی در اماکن و تجهیزات ورزشی، باید مورد توجه قرار گیرد (غلامی ترکسلویه و همکاران، ۱۳۹۴). امنیت را می‌توان از نقطه نظر اجتماعی و فرهنگی، وضعیتی آرام تلقی کرد که انسان نسبت به جان، مال، ناموس، و ارزش‌های خود در زمان حال و آینده اطمینان داشته باشد و شبانه روز را با تحمل حداقل ریسک ممکن سپری نماید. امنیت یکی از مهم‌ترین نیازهای انسان است (دل کامپو و سانچز پیریز، ۲۰۱۶). امنیت دارای حوزه‌های مختلفی است. یکی از حوزه‌های امنیت، امنیت ورزشی است که به معنی برگزاری رویدادها و مسابقات ورزشی به دور از هرگونه خطر و تهدید است (سعیدی مجد و همکاران، ۱۳۹۹). امنیت اماکن ورزشی و برقراری نظم و انضباط در استادیوم‌ها هنگام برگزاری مسابقات، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مدیران ورزشی در شرایط کنونی است. رشد فوق العاده ورزش‌های تجاری و برگزاری مسابقات ورزشی در قالب لیگ‌های حرفه‌ای میلیون‌ها تماشاچی را به ورزشگاه‌ها می‌کشاند. رسانه‌ها با تبلیغات وسیع برای جذب تماشاگر و کسب درآمد از طریق ورزش اقدام می‌کنند (نادریان جهرمی و همکاران، ۱۳۹۲). ایمنی و امنیت در اماکن و تأسیسات ورزشی یکی از مهم‌ترین عواملی است که در صورت وجود می‌تواند تأثیری زیادی در جذب هر چه بیشتر افراد به سوی ورزش داشته باشد و به عکس نبودن آن‌ها می‌تواند، سبب رویگردانی عده زیادی از مردم از ورزش شود (پریچو همکاران، ۲۰۱۸). مدیران ورزشگاه‌ها مسئولیت اداره فعالیت‌های ورزشی و غیر ورزشی مرتبط را بر عهده دارند و موظف هستند بدون دخالت در امور فنی ورزش‌ها، ایمنی و امنیت همه کسانی را که تحت هر عنوان از قبیل مربی، ورزشکار، تماشاگر، کارکنان و غیره را که در ورزشگاه حاضر می‌شوند را در چارچوب وظایف خود تأمین نمایند. بدون تردید و به استناد اصول کلی حقوقی اگر صدمه وارده به اشخاص یا اموال ناشی از تقصیر آن‌ها باشد ملزم به پاسخگویی خواهند بود. (شجاعی و غلامعلی زاده کجوا، ۱۳۹۸). در همین راستا محققان تحقیقاتی در مورد آگاهی از جنبه‌های حقوقی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی انجام داده‌اند. زاده جعفری و همکاران (۱۳۹۶) موضوعی تحت عنوان بررسی میزان آگاهی از حقوق ورزشی در بین کارشناسان هیات‌های ورزشی و اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد سطح آگاهی عمومی و اختصاصی از حقوق ورزشی کارشناسان هیات‌های ورزشی و اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان در سطح مناسبی قرار دارد همچنین جاکوبز^۱ (۲۰۲۰) نیز در پژوهشی تحت عنوان جنبه‌های حقوقی اداره و مدیریت مدارس در امنیت مربی در سیستم آموزش و پرورش آفریقای جنوبی نشان داد که اکثر شرکت کنندگان نسبت به عوامل قانونی و ضروریات قانونی مربیگری ورزشی نسبتاً ناآگاه بودند.

¹ Jacobs

دومین همایش ملی اولین همایش بین‌المللی نیمه مجازی اوقات فراغت

باشگاه
محمومت زودایی
باتوسه ورزش ترمیتی بکت تنگی سالم

در کشور ما نیز ورزش و تربیت بدنی رشته نوپایی است که هنوز هم تقریباً به شکل سنتی اداره می‌شود. اگرچه تاکنون تغییر و تحولاتی در این زمینه انجام شده است، لیکن تا رسیدن به معیارها و استانداردهای جهانی فاصله‌ای بسیار وجود دارد. تأسیسات و اماکن ورزشی نیز از این قاعده مستثنی نیست و از نظر کمی و کیفی برای دستیابی به استانداردهای معمول و مرسوم بین‌المللی راه درازی در پیش دارد (سلیمانی مقدم و همکاران، ۱۳۹۲). با توجه به اهمیت ورزش‌ها در جامعه کنونی و نیز منافع زیادی که بر آن مترتب است، بررسی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی از دیدگاه حقوق و قانون دارای ارزش بالایی است چرا که در نوع نگاه مردم به ورزش تأثیر گذار است، لذا تحقیق حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش است که شاخص‌های تأثیرگذار حقوقی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی شامل چه مواردی می‌باشد؟ و الویت بندی این شاخص‌ها به چه شکل می‌باشد؟ بی شک نتایج این تحقیق می‌تواند به مدیران برای بهبود شرایط حاکم بر اماکن ورزشی کمک نماید.

۲- مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر از نظر ماهیت اکتشافی و از نظر هدف کاربردی است که براساس داده‌های کیفی مورد بررسی قرار می‌گیرد. جامعه آماری این پژوهش را ۱۰ نفر از مدیران بخش‌های مختلف مجموعه ورزشی الغدیر مشهد تشکیل دادند. روش نمونه گیری به صورت تمام شمار صورت گرفت. داده‌های پژوهش حاضر در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در سطح توصیفی از شاخص‌های آماری جمعیت شناختی نظیر سن، جنسیت، سابقه کاری و تحصیلات استفاده گردید و در سطح استنباطی پس از توزیع و جمع آوری پرسشنامه‌ها از روش‌های دلفی فازی و تحلیل سلسله مراتبی فازی استفاده شد. در این پژوهش در بخش اول به شناسایی عوامل از مرور ادبیات پرداخته شد و در بخش دوم به کمک روش دلفی فازی شاخص‌های نهایی به کمک نظر خبرگان شناسایی شدند سپس برای تجزیه و تحلیل با تدوین پرسشنامه مقایسات زوجی و روابط بین شاخص‌های پژوهش اقدام به جمع آوری اطلاعات از افراد نمونه آماری شد که با توجه به رویکرد فرآیند تحلیل سلسله مراتبی اقدام به محاسبه اوزان سیاست‌ها گردید. به منظور وزن دهی با رویکرد فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی از نرم افزار MATLAB استفاده شد.

۳- یافته‌ها و آرایه جدول‌ها

بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی مدیران مجموعه ورزشی الغدیر شهر مشهد نشان داد که از نظر نوع مدرک تحصیلی ۸ نفر کارشناسی ارشد و ۲ نفر دارای مدرک دکتری بودند. ضمناً نمونه مورد بررسی شامل ۹ نفر مرد و ۱ نفر زن بود که از نظر سنی بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی بالای ۴۰ سال با درصد فراوانی ۶۰ و کمترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۳۶ تا ۴۰ سال با درصد فراوانی ۱۰ درصد بود. همچنین نتایج نشان داد که از نظر سابقه خدمت ۲۰ درصد ۱۱-۱۵ سال، ۳۰ درصد ۱۶-۲۰ سال و ۵۰ درصد بیش از ۲۰ سال دارای سابقه فعالیت بوده‌اند.

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های دلفی فازی و تحلیل سلسله مراتبی فازی جهت شناسایی و رتبه بندی شاخص‌ها ارائه شدند که نتایج روش دلفی فازی نشان داد شاخص‌های فقدان منابع علمی کافی در زمینه حقوق ورزشی، پراکندگی و ابهام در قوانین و عدم وجود قوانین و مقررات جامع و شفاف و عدم وجود برنامه‌های بلند مدت برای توسعه و نهادینه سازی حقوق ورزشی باید حذف شوند. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی فازی جهت وزن دهی شاخص‌های ایمنی در اماکن ورزشی و شاخص‌های امنیت در اماکن ورزشی ارزیابی شدند. مجموع وزن

2th Leisure Congress 2022

18-19 May

دومین همایش ملی اولین همایش بین‌المللی نیمه مجازی اوقات فراغت

باشگاه
محرومیت زدایی
باتوسه ورزش ترمیمی بکت تنگ سالم

تمام شاخص‌ها باید ۱ می‌شد که این اتفاق افتاده است. ناسازگاری شاخص‌های ایمنی در اماکن ورزشی و شاخص‌های امنیت در اماکن ورزشی نیز به ترتیب مقدار ۰،۰۵۹۵ و ۰،۰۴۳ و کمتر از ۰،۱ قابل قبول است.

یافته‌ها نشان داد که ضریب شاخص وجود دستورالعمل استفاده از امکانات ورزشی به طور صحیح ۰،۴۹۳، ضریب شاخص کنترل تجهیزات ورزشی و بهره‌گیری از نیروهای حفاظت فیزیکی ۰،۲۹۷ و ضریب شاخص وجود منابع انسانی متخصص و ماهر در به کارگیری امکانات ورزشی ۰،۲۱ می‌باشد. که در بین شاخص‌های ایمنی در اماکن ورزشی، شاخص وجود دستورالعمل استفاده از امکانات ورزشی به طور صحیح به عنوان مهم‌ترین و شاخص وجود منابع انسانی متخصص و ماهر در به کارگیری امکانات ورزشی را به عنوان کم اهمیت‌ترین شاخص‌ها شناسایی شدند. روش تحلیل سلسله مراتبی فازی نیز شاخص‌های ایمنی در اماکن ورزشی را به ترتیب اهمیت ۱. وجود دستورالعمل استفاده از امکانات ورزشی به طور صحیح، ۲. کنترل تجهیزات ورزشی و بهره‌گیری از نیروهای حفاظت فیزیکی، ۳. وجود منابع انسانی متخصص و ماهر در به کارگیری امکانات ورزشی معرفی کرد. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که ضریب شاخص پایین بودن دانش حقوقی فعالان عرصه ورزش ۰،۳۲۶، ضریب شاخص عدم انطباق کافی مقررات داخلی ورزش با قوانین و مقررات بین‌المللی ۰،۴۶۹ و ضریب شاخص عدم شفافیت مالی در ورزش و شیوع فساد و دلالتی ۰،۲۰۴ می‌باشد. که در بین شاخص‌های امنیت در اماکن ورزشی، شاخص عدم انطباق کافی مقررات داخلی ورزش با قوانین و مقررات بین‌المللی مهم‌ترین و شاخص عدم شفافیت مالی در ورزش و شیوع فساد و دلالتی به عنوان کم اهمیت‌ترین شاخص‌ها شناسایی شدند. در روش تحلیل سلسله مراتبی فازی شاخص‌های ایمنی در اماکن ورزشی نشان دادند که ترتیب این شاخص‌ها بر اساس اهمیت عبارتست از: ۱. عدم انطباق کافی مقررات داخلی ورزش با قوانین و مقررات بین‌المللی، ۲. پایین بودن دانش حقوقی فعالان عرصه ورزش، ۳. عدم شفافیت مالی در ورزش و شیوع فساد و دلالتی

۴- بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق برای سوال اول تحقیق مبتنی بر اینکه شاخص‌های تاثیرگذار حقوقی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی شامل چه مواردی می‌باشد با نتایج پژوهش‌های سیدعامری و یزدان پناه (۱۳۹۹) و مناکر^۲ و همکاران (۲۰۲۱) همسو می‌باشد به طوری که سیدعامری و یزدان پناه (۱۳۹۹) نشان دادند که به موجب نتایج حاصل از کدگذاری نظری در ارتباط با توسعه حقوق ورزشی در هیئت‌های ورزشی استان آذربایجان غربی، هفت زیر مقوله (۱) موانع علمی و آموزشی (۲) موانع نیروی انسانی (۳) موانع قانونی و حقوقی (۴) موانع مدیریتی (۵) موانع نظارتی (۶) نظارت بر دوپینگ (۷) موانع اخلاقی در ورزش شناسایی شد. نتایج تحقیق برای سوال دوم تحقیق مبتنی بر اینکه اولویت شاخص‌های تاثیرگذار حقوقی ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی چگونه می‌باشد با نتایج پژوهش‌های جلیلیان و رومیایی (۱۳۹۷) و وسلنویچ^۳ و همکاران (۲۰۲۰) همسو می‌باشد به طوری که جلیلیان و رومیایی (۱۳۹۷) نشان دادند که رشد سریع و شگفت‌انگیز تیم‌های ورزشی، سرمایه‌گذاری‌های کلان در امر ورزش و نیز بروز مسایل و معضلات جدید در این عرصه، گاه و بیگاه، دولت‌ها را بر خورد با مسایل پیش آمده در این عرصه دچار سرگردانی نموده و دشواری‌هایی را در زمینه‌های مختلف موجب شده است. برای یکی از مباحث و مسایل پیچیده‌ای که به ویژه در سال‌های اخیر اندیشمندان و فرهیختگان حقوقی را به تکاپو در عرصه‌های

² Menaker

³ Veselinović

2th Leisure Congress 2022

18-19 May

دومین همایش ملی اولین همایش بین‌المللی نیمه مجازی اوقات فراغت

باشگاه
مجموعه ورزشی ترمیتی بکت تنگ سالم

علمی و داشته است، بحث انواع مسئولیت‌های فعالان در عرصه‌های ورزشی است. آمار صدمات و آسیب‌های ناشی از حوادث ورزشی در سال‌های اخیر آن‌چنان بالا بوده است که لزوم وضع قوانین و مقررات جدید و متناسب با نیازهای موجود در این بستر را بیش از پیش آشکار نموده است. تعیین انواع مسیولیت‌ها، اعماز کیفری و مدنی در این عرصه، حدود و دامنه این مسیولیت‌ها و شرایط تحقق و ایجاد آن‌ها، مقدمات و پایه‌های دقیق علمی و پژوهشی خاص خود را می‌طلبد.

۵- مراجع

- جلیلیان، فریا و رومیانی، محبوبه، ۱۳۹۷، مسیولیت مدنی در جامعه ورزشی در حقوق موضوعه ایران. فصلنامه حقوقی قانون یار، دوره: ۲، شماره: ۷.
- زاده جعفری، نجس و نورایی، طهمورث و پوررنجبر، محمد، ۱۳۹۶، بررسی میزان آگاهی از حقوق ورزشی در بین کارشناسان هیئت‌های ورزشی و اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان، اولین همایش ملی دستاوردهای علوم ورزشی و سلامت دانشگاه علوم پزشکی آبادان، اهواز.
- سلمانی، محمدرضا، ۱۳۹۸، ایجاد محیط امن برای ورزش میزان شیوع آسیب‌های ورزشی و ایمنی و کارایی مکان‌ها و تجهیزات ورزشی، اولین همایش ملی علوم ورزشی با رویکرد علوم فنی مهندسی، اصفهان
- سلیمانی مقدم، رضا و ناظمی، مهدی و دریانی، حسین و عیوضی، ایرج، ۱۳۹۲، بررسی وضعیت ایمنی سالن‌های ورزشی آموزش و پرورش استان کرمانشاه از دیدگاه مدیران. مجله پژوهش در مدیریت ورزشی، دوره: ۲، شماره: ۵.
- سیدعامری، میرحسن و یزدان پناه، سارا، ۱۳۹۹، شناسایی و اولویت بندی موانع و راهکارهای توسعه حقوق ورزشی در هیئت‌های ورزشی استان اذربایجان غربی، ششمین همایش ملی علوم ورزشی و تربیت بدنی ایران، تهران
- غلامی ترکسلویه، سجاده، مهدی پور، عبدالرحمن، ازمشاء، طاهره. (۱۳۹۴). ارزیابی وضعیت ایمنی و بهداشتی سالن‌های چندمنظوره ورزشی و رابطه آن با وقوع آسیب‌های ورزشی. فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲۳-۲۴، (۲) ۳۴-۲۳
- کتبی، فرشته و فراهانی، ابوالفضل و آقایی، آذر، ۱۳۹۰، بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه‌های استان یزد. دو ماهنامه مطالعات مدیریت ورزشی، دوره: ۳، شماره: ۱۰.
- نادریان جهرمی، م. و پورسلطانی زرنندی، ح. و روحانی، ا. (۱۳۹۲). شناسایی شاخص‌ها و استانداردهای ایمنی سالن‌ها و اماکن ورزشی. مدیریت ورزشی (حرکت)، ۳(۵)، ۲۱-۳۶.
- del Campo, V. L., & Sánchez Píriz, R. (2016). Analysis and assessment of the security of the school sport facilities and equipments in the city of Merida (Extremadura). RETOS-Neuvas Tendencias en Educacion Fisica, Deporte y Recreacion, (29), 66-71.
- Menaker, B. E., Sheptak, D., Kurland, J., & Tekin, D. (2021). Rethinking Sport Event Security: From Risk Management to a Community Driven Approach. Journal of Global Sport Management, 1-23
- Veselinović, J., Perović, A., Đukić, S., Mrdak, G., & Nikolić, M. (2020). SECURITY MANAGEMENT IN SPORT. Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport,
- Perić, M., Đurkin, J., & Vitezić, V. (2018). Active event sport tourism experience: the role of the natural environment, safety and security in event business models. International Journal of Sustainable Development and Planning, 13(5), 758-772.